

Landskabskarakter

Området er en del af en større tunneldal præget af store flader og stejle skovklædte dalsider. Området kendetegnes ved store kontraster mellem åbne og lukkede rum og det er mange steder svært at opfatte tunneldalen. En del af området er kun tilgængeligt ad små grusveje. Pind Enge fremtræder afgræsset med enkelte fritstående træer og buske.

Bebyggelsen er sparsom og består af enkelte spredte huse samt sommerhusområdet yderst mod Vejle Fjord.

Vær opmærksom på:

- Der bør arbejdes på at fjerne krat og skov for at skabe udsigtskiler mod Rands Fjord.
- Der bør arbejdes på at bevare markveje og levende hegn
- Landskabet er sårbart overfor større tekniske anlæg og store eller visuelt markante bygninger.

1. Rands Fjord set fra Vejlbj Kirke (Fredericia Kommune)

Naturgeografisk beskrivelse

Elbodalen er en markant dalsænkning. Dalen har typisk tunneldalsmorfologi, men dens oprindelse diskuteres. Den kraftige dal har en særpræget retning og er sandsynligvis en del af et større dalsystem der strækker sig fra Kolding til Odder. Dalbunden består af saltvandstørv helt op til bunden af Rands Fjord og herefter af ferskvandsdannelser (gytje og sand).

Ådalens skrænter og terrasser består primært af moræneler, men dalen skærer sig ned gennem glaciale aflejringer fra forskellige aldre, hvorfor der langs flankerne i dalens nordlige del findes kiselguraflejringer.

Den nordøstlige del af Elbodalen udgøres af Rands Fjord, som tidligere var en fjordarm til Vejle Fjord. I 1866 blev Rands Fjord inddæmnet og omdannet til en ferskvandssø. I dag er søen på 140 ha og er den største i området. Spang å løber i bunden af Elbodalen igennem søen og ud i Vejle fjord. Den gamle fjordmunding ved Hølsminde er i dag lagt i kanal og sluse, og lavbundsområderne ligger i dag som strandenge og strandrørsump. Mod nord strækker lavbundsområdet sig i et selvstændigt stort ferskt eng- og moseområde inddelt i mange små lodder, kaldet Pind Enge. Pind Enge er afskåret fra kysten af den gamle oddedannelse ved Hvidbjerg Klit, hvor størstedelen i dag er udbygget med sommerhusområde.

Kulturgeografisk beskrivelse:

Områdets anvendelse er præget af skov og naturområder, med meget sparsom bebyggelse. Der er et ret forgrenet stisystem i området.

I Dybdal, en af de mange erosionsfurede sidedale, ligger resterne af et stærkt forstyrret voldsted, "Herregården" samt den fredede hovedgård, Nebbegård, som er nævnt allerede tilbage i 1348. Vest for Nebbegård, ligger et forholdsvis velbevaret voldsted. Voldstedet er et fredet fortidsminde.

Hele Rands Fjord med omgivende kyststrækning er omfattet af kulturmiljøudpegning og er landskabsfredet med begrundelse i områdets særlige geologi, natur- og kulturhistorie

Langs Rands Fjord findes spor af flere stenalder- og jernalderboplads i jorden.

Pind Enge fremtræder afgræsset med enkelte fritstående træer og buske.

Ved Hølsminde ligger et lille selvgroet sommerhusmiljø med oprindeligt meget små huse. Området er omfattet af en bevarende lokalplan, der i et vist omfang regulerer bebyggelsen.

2. Dramatisk terræn på nordsiden af Rands Fjord

3. Pind Enge vest for Hvidbjerg

4. Udsigt mod Rands Fjord ved Nebbegård.

5. Gammelt sommerhusområde ved Hølsminde, som er udmundingen af Rands Fjord.

Visuelt rumlig beskrivelse:

Rands Fjord er en del af Elbodalen, der er et stort landskabs-træk. Selve dalen sløres dog i nogen grad af vandfladen og den tætte bevoksning, og fjorden er svær at opfatte i sin helhed fra Vejle Kommune. Området ned mod fjorden har en stærkt bakket karakter med en blanding af skov og mindre lysåbne arealer samt helt flade enge i begge ender af fjorden.

Området er præget af mange levende hegn og andre bevoksninger og rummer ikke større moderne anlæg udover Motor- trafikvejen mellem Vejle og Fredericia. Dog kan rafinaderiet og Carlsbergs højlager i det nordlige Fredericia ses henover dalen.

6. Erosionskløft ved Rands

7. Engfladen ved Spang Å set mod Brøndsted Skov

Landskabskarakter	
Karakterstyrke (stærkt karakteristisk/karakteristisk/karaktersvagt)	Karakteristisk
Landskabskarakterens oprindelse (kulturgeografi)	Udskiftningen med præg af industrialisering
Reference	Høje målebordsblade
Nøglekarakter	Tunneldal
Geologi	En del af Elbodalen som er en dalsænkning af om-diskuteret oprindelse, formentlig tunneldal
Visuel analyse	
Skala (lille/middel/stor)	Stor
Rumlig afgrænsning (åbent/transparent/lukket)	Åben
Kompleksitet (komplekst/sammensat/enkelt)	Kompleks
Struktur og mønstre	Våde enge i bunden, skov på skrænterne.
Visuel uro (uroligt/middel/roligt)	Middel
Sårbarhed	
Udsigter	Fra Høl er der udsigt over Vejle Fjord. Rands Fjord ses bedst fra sydsiden. Fra området er fjorden svær at se på grund af skov og i den øslige ende er der rørskov.
Særlige objekter	Sommnerhusområdet i Høl, Nebbegård.
Særlige områder (fredninger, kulturmiljø, friluftsområder, naturområder)	Landskabsfredning, udpeget kulturmiljø og friluftsområde: hele nordsiden af fjorden. Beskyttet natur (§3) flere typer af natur. Kulturmiljø område nr. 240 (Brøndsted ejerlav)
Visuel sammenhæng til naboerområder	Skærup Ådal Syd, Elbodalen i Fredericia Kommune.